ANGUŁ CENTRALNY

w BŁOGOSŁAWIONYM

IANIE KANTYM

PRZESWIETNEY KROLESTWA POLSKIEGO

AKADEMIEY

OD NAYIASNIEYSZEGO MONARCHY

WŁADYSŁAWA IAGELLONA

w Krákowie ugruntowáney

w PIERWSZYM SWIĄTOBLIWOSCI

PATRYARSZE,

SWIĘTEY THEOLOGIEY DOKTORZE,

WIELKIEGO KOLLEGIUM PROFESSORZE.

Pod czás doroczney tegoż Uroczystośći

W KOLLEGIACIE SWIĘTEY ANNY,

Sercem, piorem, y mową

WYSTAWIONY,

PRZESWIETNEMU

SENATOWI AKADEMICKIEMU

Uprzeymym áffektem

Od W. X. DOMINIKA FRYDRYCHOWICZA,

S. Th: Doktorá, Zakonu Káznodźieyskiego,

Roku Páńskiego 1703. Mieśiącá Listopadá

OFIAROWANY.

Superiorum Permissu.

w Krák: w Druk: AKADEMICKIEY.

IN STEMMA
ALMÆ UNIVERSITATIS.

Firmus Sceptriferis innaſcitur Angulus armis
Communi ex Centro Sors Vtriuſque fluit
CANTIVS ANGULUS *eſt, portat quem Regia Mater*
Sceptriferam Matrem portat, & ipſe ſuam.

ALMO UNIVERSITATIS JAGIELLONIANÆ SENATUI
MAGNIFICO DOMINO RECTORI,

M. ANDREÆ KRUPECKI,

I. V. D. ET PROFESSORI,
Ecclesiæ Collegiatæ SS. Omnium Crac: CUSTODI, Contubernij Philosophorum & Roszczeviano PROVISORI, Canonizationis Beati Nostri JOANNIS CANTIJ PROCURATORI,

NEC NON

REVERENDISSIMIS, PERILLUSTRIBUS, ILLUSTRIBUS, CLARISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS, SAPIENTISSIMIS, Omnium Scientiarum Regni Poloniarum Scholæ DOCTORIBUS, OMNIUM FACULTATUM DECANIS, PROFESSORIBUS, MAGISTRIS, PRÆLATIS, CANONICIS, ADVITALICIJS CATHEDRATICIS.

Venerabilibus quoq; ac Diligentissimis
SENATORIJ ac EQVESTRIS ORDINIS
Nobilissimæ Juventutis,
Jagellonianarum ac Novodvorscianarum Scholarum
AUDITORIBUS, DISCIPULIS
Universisq; Studentibus
Sanctitatis Eruditæ ac Eruditionis Sanctæ
INCREMENTVM PERPETVVM
BENEDICENTE T. O. M. DOMINO.

ANgulum Centralem Inclytum, Beatum IOANNEM CANTIUM, Universalem Totius Regni Poloniarum Patronum, angusto sermone

coarctatum VOBIS censui offerendum PATRES CONSCRIPTI. Etenim iste MAGNUS IOANNES quantuscunq; est, VESTER est, Educatione, Moribus, Professione Theologicâ ac Sanctitate Academicâ, Omnium Scientiarum Cathedraticus præclarissimus. VESTER iste est GRAMMATICus mi-
1.Petr 3. rabilis, qui *Declinare à malo & Facere bonum*, Sanctissimis repetiit à spiritualis vitæ thémate exercitijs, ac in tabulis cordis sui Syntaxi regulatissimâ Humana Divinis, ima summis conjunxit, & per hoc in Quantitate meritorum, sublimioris Sanctitatis Scansionem incremento Virtutum prolongatam feliciter terminavit.

VESTER iste est RHETOR mellifluus, cu-
1.Cor 2. jus Sermo & Prædicatio, *Non inpersvasibilibus humanæ Sapientiæ Verbis; sed in ostensione Spiritûs*, (donorum supernaturalium in ipso effulgentium) *& Virtutis* (miraculorum Prædicationem ejus confirmantium) corda audientium ardentibus sagittis penetravit.

VESTER

Vester iſte eſt Dialecticus Veridicꝰ, cujus Univerſa argumenta ex firmiſſimo Christi Iesu (Est, Est. Non, Non) Oraculo, ac loco Divino deſumpta, Divinæ Veritatis jam ipſi in Patria manifeſtatæ, beatificam intulerunt Concluſionem. Math 5.

Vester iſte eſt Philosophus Magnus, qui *Scivit diſpoſitionem Orbis terrarum, & Virtutes Elementorum*; ſed magis Seipsum Scivit, ac totaliter ſemetipſum diſpoſuit in Orbē, ex Superni influxûs præmoventis nutu Volubilem. Sap. 7

Vester iſte eſt Mathematicus totus à mundo ſenſibili abſtractus, cujus Arithmetica ſolummodo in numerandis congerendiſq; Virtutibus; cujus Geometria in dimetiendis, rectificandis, complanandiſq; præſentis vitæ affectionibus; cujus Muſica in conſonandis harmonicè, ad cæleſtium præceptorum Tactum compoſitis actionibus, Fugâ ſæculi interruptis; cujus Aſtrologia in continuis Symbolorum Exemplarium converſationibus, ex bene-

fico Solis Iuſtitiæ acceſſu, immarceſcibilem perpetuæ fortunæ, ſibi ſuisq; Academicis indigitavit prædixitq; ſtabilitatem.

Cant. 5 VESTER iſte eſt COSMOGRAPHUS, qui manus habens tornatiles, Sphæricum perfectionibus ſui terreſtris habitaculi corporalem globum ita cæleſtibus diſcriminavit Circulis, ut totus ſolis pateret Divinis dimenſionibus.

Eccl. 30. VESTER iſte eſt MEDICUS, Qui in caſibus deſperatis invocatus, pro collata multiplicium ſanitatum gratia *In Conſpectu Magnatorum* (Sedis Apoſtolicæ Purpuratorū PATRUM) collaudatus eſt glorioſiſſimè.

Actor 1. VESTER iſte eſt JURISCONSULTUS, qui Supernarum Legum *Ad Facere,* prius Executor, poſt *Ad Docere* Profeſſor, in Juſtitiæ operibus occultandis coram hominibus, Decretalium Æternorum ſententiam tenuit, Digeſtorum Ordinem quæ DEI DEO quæ CÆSARIS CÆSARI accuratiſſimè obſervavit, ac ſuis in Pandectis omnium miſerorū Receptacula ac Patrocinia inſcripſit.

VESTER

VESTER iste est DOCTOR THEOLOGUS Profundus: Qui in fundo animæ edoctus à DEO, Logos INCREATUM suo in corde exaravit indelebiliter, ac Angelici Præceptoris olim Discipulus, nunc vivis DIVUM THOMAM AQVINATEM in semetipso expressit coloribus PROFESSOREM.

VESTER iste est Excellentissimus Studiorum, sed Maximus Labiorum MODERATOR. Qui illud insigne, observatione rarissimum, sibi familiare Apopthtegma.

Conturbare cave non est placare suave
Diffamare cave nam revocare grave.

ante omnes Scholasticorum Tractatuum titulos, scribendum, prælegendum, suisq; Auditoribus instillandum insudavit.

VESTER iste est PATER PROGYMNASIARCHA Collegiorum per Regnum Poloniæ multiplicatorum: Qui unus omnium in se collectas complexus Virtutes, SOLUS *Toti sufficit Orbi Polonorum.*

VESTER iste est PATRIARCHA, Qui in Sanctitate & Justitia Nationem Academi-

cam

cam genuit CHRISTO, ac in Petra Petri fundatâ eruditione, Iagellonianam protulit Ecclesiæ stirpem Coronatam. Ergo BEATUM IOANNEM CANTIUM tot tantisq; Titulis VESTRUM, dicam Et NOSTRUM THOMISTAM PROFESSOREM, in Angulo Centrali repræsentatum, Academicâ suscipite Manu PATRES CONSCRIPTI, VESTRO PATRIARCHæ devincti devotione, addicti filiatione, adunati Professione, adstricti imitatione, Eidemq; totaliter consecrati, in hujus Novæ Venustissimæ Academicæ Basilicæ erectione gloriosa. Et quod angusti mei sermonis humilitas de BEATO IOANNE (ipsius CHRISTI Laudibus Digno) ignoravit perorare, hoc totum Eruditionis Vestræ Sublimitas dignetur Toti Mundo ex Academicis Rostris excellentiùs declarare: semperq; nova Luminaria Magna, ad Sarmaticum illustrandum Hemisphærium, continuatis pretiosissimorum (vt soletis) Studiorum laboribus procreare; Exopto ex animo probato. Datum ex Angulo Claustrali Conventûs Crac: SSmæ TRINITATIS O. P. Kalendis Novembris M. DCC. III.

Amplissimarum Dominationum
Vestrarum

Servus Addictissimus
Ut supra.

In Nomine Domini, Amen.

Sint lumbi Vestri præcincti : & lucernæ ardentes in manibus Vestris. Luc: 12. ℣. 35.

CHRYSTUS IEZUS w Przeświętnym IANIE KANTYM, fundamentálną mądrey świątobliwośći odrysowáł plántę, y nową doskonáłośći Akádemickiey z liniámi Angułu Centrálnego wystáwieł Architekturę. Przezacne Auditoryum. Plántą fundámentálną świątobliwośći, w Błogosłáwionym Ianie Kantym, są Biodrá przepasane, *Lumbi præcincti :* Akádemickiey záś doskonáłośći Architekturá, są pochodnie zápalone, *Lucernæ ardentes.* Te to dwie w Cnotách préeminencye *Bydź przepasanym czystośćią : Bydź goráiącym świątobliwośćią :* są fundámentem duchowney Architektury, ktorą naymędrszy Architekt CHRYSTUS IEZUS wystáwieł : iák świadczy Philippus Abbas. *Prudens iste Artifex* Christus *primò velut basim jacit operis fundamentum.* Etenim *Motus fluxûs restringere forti cinctorio castitatis, basis est quædam solida, & initium sanctitatis.* Nie może bydź żadna plánta y Architekturá bez przepasánia : iák w sámey rzeczy Niestworzony Architekt pokazał, gdy Niebo y źiemię Pásami piąćią opasał, ocyrklował : o ktorych y sąm Virgilius z náuki Kosmographow *Georg: 1.* ták nápisał :

Quinque tenent cælum Zonæ, quarum una corusco
Semper sole rubens, & torrida semper ab igni
Quam circum extremæ levaq; dextraq; trahuntur

 Cerulea

Ceruleâ glacie concreta atq; imbribus atris
Has inter mediamq; duæ mortalibus ægris
Munere concessæ Divûm, & via secta per ambas
Obliquis quá se signorum verteret Ordo.

A te wierſze ták możemy przetłumaczyć.

Pięc Paſow niebo trzyma: z nich pierwſzy gorący,
Záwſze słońcem rumiánym źiemię spaláiący
Drugi Pás, z lewey ſtrony, á z Prawey záś trzeći,
Od tych śnieg, grad, lod, y mroz, z wiátrem źimnym leći.
Czwarty Pás, oraz z Piatym w mierności ſtawáią
I ták mieſzkánia, ludźiom w ſobie pozwáláią.

In ſenſu ſpirituali, Pięc Páſow Niebieſkich, znáczą pięć Cnot wyſokich, ktoremi Błogosłáwiony IAN KANTY był przepaſány, ná podobieństwo Anioła, (Apocal: I. ℣. 12. *Præcinctum ad mamillas Zonâ aureâ,*) Páſem złotym lecz Piąćiorákim ocyrkłowánego, opaſánego.

Pierwſzy Pás Biodrá y Pierśi IANA KANTEGO opáſuiący, ieſt Pás ogniſty, *ſemper ſole rubens*, ieſt iego ogniſta przećiw Bogu miłość; náucza wyſoki Sylweira *loc: cit: Angelus qui Chriſti Perſonam agebat, Præcinctus apparet zonâ aureâ, quia* CHRISTI *COR ac pectus undiq; fuit præcinctum ac religatum, ſuâ ſupremâ ac infinitâ charitate*. A ia śmiele rzekę: *IOANNES CANTIVS noſter, Angelus eſt, CHRISTI Perſonam agens, & ideo Zonâ Aureâ præcinctus apparet, quia COR & pectus ejus, undiquè fuit præcinctum, infinitâ CHRISTI Charitate.*

Drugi Pás Błogosłáwionego IANA KANTEGO, ieſt Pás źimny y lodowáty: ieſt Pás (według Virgiliuſzá,) *Ceruleâ glacie:* ieſt Pás (według Koſmografow) *in Circulo Arctico:* Ten Pás ieſt źimny lecz czyſtośćią: ieſt lodowáty lecz nie roſtopioną od pożądliwych upałow ſtátecznośćią: ieſt *in Polo Arctico*, ieſt Niebieſki, lecz Anielſkiego práwie żyćia *in arcto*, popiſuiąc ſię nieſkáżitelnośćią: á ten Pás ták opiſal Abbas Ioachimus: *Zona aurea Virtus eſt internæ munditiæ, firmum & inconcuſſum Caſtitatis propoſitum ſpecialis.*

Trzeći

Trzeći Pás Błogosłáwionego IANA KANTEGO, ieſt ták że zimny Pás, *ſub Polo Antarctico:* á ten figuruie nam głęboką Pokorę Błogosłáwionego IANA *ſub Polo Academico:* Głębokim będąc Theologiem w kontemplácyách, przykłádnym Iuriſprudentem w heroicznych ákcyách, ſkutecznym duſzy ćiał náſzych Medykiem w deſperowánych potrzebách, niedośćigłym Filozofem w głębokich propozycyách, á z tym wſzytkim kłádźie ſię *ſub Polo Antarctico*, nayniżſzym ſię bydź rozumiał, *ſub Polo Academico*, iák drugi Ian Krzyćiel, zápomniał Páſa ſzczerozłotego, á brał ſię do Páſa pokornego, do páſa Rzemiennego, przez ktory ſwoię wyznawał niedoſkonałość przed CHRYSTUSEM naydoſkonálſzym: iák o tym mądrze nápiſał wſpomniony Ioachimus Abbas: *Zonâ pelliceâ cingitur IOANNES, Zonâ aureâ CHRISTVS: Quantumcunq; IOANNES perfectionis fuerit, comparatus tamen CHRISTO imperfectus apparet.*

Czwarty Błogosłáwionego IANA KANTEGO Pás, ieſt iego Theologia, ktorą ſobie przybrał zá Oblubienicę: ktorą ſerce ſwoie przepaſał, czyli żeby mu ſerce nie ućiekło do świátá, czy li żeby Theologia iego nie odbiegłá ſercá; y z tąd záwſze rozpámiętywał, co Swięty Bruno Aſtenſis o tym páśie Swiętey Theologiey nápiſał, *apud Sylver: loc: cit: Quid Zona aurea circa mamillas niſi ſapientia in corde? Inter mamillas namq; jacet cor: Si autem & Sapientia tibi fulget in pectore: (hoc eſt enim żona aurea circa mamillas) cinge eam ne effluat: ſtringe ne amittas: dic cum Propheta: In corde meo abſcondi eloquia tua, ut non peccem tibi.*

Piąty Pás Błogosłáwionego IANA KANTEGO, ieſt Prześwietna Akádemiá y Univerſitas Koronna, ktora go opáſáłá, Dyſcypułámi, Profeſſorámi, Kollegiátámi, Doktorámi, Práłátámi, Infułatámi, Kárdynałámi, y Polſkiemi Krolámi: ná ktore ták piękne y zgodne zápátruiąc ſię Opaſanie, Venerabilis Bedá, złotą o tym złotym Páśie nápiſał ſentencyą: *Zona aurea Chorus Sanctorum eſt, Concordi Charitate DEO adhærens:* á ia rzekę: *Zona Aurea Aurei IOANNIS CANTII chorus Sanctorum eſt Academicorum, Concordi Charitate & CANTIANÂ Sanctitate DEO adhærens.*

Pewna tedy rzecz ieſt, iż Błogosławiony IAN KANTY piąćią Páſami, Cyrkułámi, álbo Sferámi ieſt opaſany, *Beatus IOANNES CANTIVS Pracinctus eſt Zona Aureâ Charitatis, Caſtitatis, Humilitatis, Theologiæ, & Academiæ*: y ná tych to Páſach, Cyrkułach y Sferách w Błogosławionym IANIE KANTYM fundámentálną mądrey świątobliwośći cdryſował plántę Sam że CHRYSTUS naydoſkonálſzy Architekt, iáko nąm przypomniał wyżey Philippus Abbas, mowiąc: *Prudens iſte Artifex CHRISTVS primò velut baſim jacit operis fundamentum.*

A ktorež proſzę tych Páſow,, Cyrkułow, y Sfer okrążáiących, ieſt Centrum? Nie inne, odpowiádam, tylko *Lucernæ ardentes in manibus veſtris*: Táć to nowa Akademicka Architektura *In Centro* ſtáwiáć *Lucernas ardentes.* Wyſtáwiał Błogosławiony IAN KANTY Goráiące Pochodnie dobrych uczynkow, ále *in Centro*, w ſamym Bogu: *Centrum DEVS eſt, in quo quieſcimus, conſervamur, & extra quem conſervari non poſſumus*; mowię z Doktorámi Swiętemi. Wyſtáwiał Pochodnie słowá Bożego; ále *in Centro*, w Bogu, do ktorego grzeſznikow przyprowadzał iáko do Początku naypierwſzego y do Terminu Oſtátniego błogosławioney ſzczęśliwośći, od ktorey nigdy oddźieláć ſię nie godźi. *DEVS Centrum eſt indiviſibile, impartibile, & Totus ubiq;*: mowię z Theologámi. Wyſtáwiał Błogosławiony IAN KANTY Pochodnie przedźiwnych Cnot, Cudownych poſtępkow, y nieprzyrodzonych Cudow, ále *in Centro*; Coż ieſt *Centrum? In hieroglificis lib: 7. fol: 97.* odpowiáda Garopius: *Centrum nec magnitudo eſt, nec Circulus, nec orbis.* Centrum ieſt to ieden punkt, ktorego w garść wźiąć nie mogę, okiem uyrzeć nie mogę, żadnym zmyſłem powierzchownym dośćignąć nie mogę. Centrum, ieſt to iedno *Nihil intelligibile, nullo modo ſenſibile*: y z tądći Uczony *Andreas Tyraquell, in mundo ſymbolico*, przypátruiąc ſię Sferze, y odryſowanemu Cyrkułowi, á doyrzeć nie mogąc w nim *Centrum*, to nápiſał Lemma: *Sua Principia celat.* Centrum ieſt ſkrytośćią, *Celatum Principium*, á przećię trzyma pochodnie z iáſnośćią: Ná coż proſzę? Odpowiáda Swięty Chryzolog, *ſerm:*

24. *apud Sylv: Verè portant lucernas suas, qui cum loco, proposito studio* LATITANT, *jam autem Opere, Virtute, meritis* CORUSCANT *ac splendent toto Orbe terrarum.* Tákież ieſt Błogoſłáwionego IANA KANTEGO Centrum, *Loco ac ſtudio propoſito Latitare*, á przećię Cnot Swiętych pochodniámi, *ex Centro latente coruſcare.* Im iáśniey świeći, tym ſię głębiey *in Centro* kryie, *In Centro latitat*, CANTIUS.

Przetoż gdy Błogoſłáwiony IAN KANTY choć złotemi Cyrkułámi, Sferámi, y Páſami otoczony, á przećię ſię kryie. *In Centro latitat*; ſłuszniey ſza dálcko będźie, ábym ia niewymowny Káznodźieiá, niedoſkonáły Theolog ſkrył ſię gdźie do kątá, gdy mnie tu tá Prześwietna Uczona opáſała Akádemicka Periferia: ſkryię ſię tedy do kątá: bo ia tu nic powiedźieć nie mogę, czegoby tá Koronowána Mátká Mądrośći niewiedźiáłá; nic tu przypomnieć nie mogę, czegoby Zrzodło Umieiętnośći w ſobie nie zámykáło; nic pokazáć nie mogę, czegoby to wſzelkich náuk Zwierćiádło nie reprezentowáło; Synowſką iednák y wſpuł Thomiſtyczną przyćiśniony obligácyą, choć ſię kryiąc do kątá, będę mowił z kątá, *ex angulo, ex centro, ex puncto latitante*: Coż tákiego? Będę mowił to, co cáłemu świátu ieſt wiádomo: powiem to, co nie tylo uczeni, ále y oſtátni wiedzą proſtacy: iużże powiem, że Błogoſłáwiony IAN KANTY ieſt Kątem, ktorego *Centrum*, *Punctum*, *Conus* ieſt ſam CHRYSTUS IEZUS. Dayże Doktorze Swięty z tego Kątá Tumby Twoiey Swiętey mnie mowiącemu Błogoſłáwieńſtwo, *à Centro* od CHRYSTUSA IEZUSA uproſzone: Wáſzá zás Prześwietna Circumferencya niech powolnego ſłuchánia ryſuie linie, áż do ſerca, *ad Centrum intelligentiæ*, záprowádzone; á ia záczynąm od Przenaświętſzych Imion, IEZUS, y MARYA.

Nie nowiná to Koſmografom, Geometrom, y Aſtrologom, między Sferámi, Cyrkułámi, y okrążáiącemi Páſami, wyſtáwiáć Anguły, ryſowáć dwie linie, ktore w iednym łączą ſię punkćie: iák poſpolita nieśie definicya, *Angulus eſt, in quo Uni puncto duæ lineæ continuantur.* Iuż tu *in Exordio* ſłyſzeliſmy

lismy, o Pásach Złotych, o figurch Sferycznych, Błogosłáwionego IANA KANTEGO oraczáiących náukę z Doktorow
Swięiych przyprowádzoną: W tych iednák Sferách, y Pásach
potrzebá doyrzeć Angulárnego Centrum, y ku Centrum wystáwić Kąt Prosty, ták opisany: *Angulus Rectilineus est constans ex duabus lineis rectis in Centro continuatis*. Prześwietny Doktorze
IANIE KANTY, twoieć to heroiczne Cnoty, Ogniste Miłośći
Bożey áffektá, są Kątem Prostym, w BOGU utopione: twoie
serce czyste, życie Kápłáńskie; Káthedry Akádemickie, są
prostym kątem, prostą intencyą w CHRYSTUSIE Pánu záráione,
Col: ne, *Abscondita est in CHRISTO Vita tua*. Nie trzeba o tym wątpić
3. Przezacne Auditoryum, iż Błogosławiony IAN KANTY iest prostym kątem, *Angulus Rectilineus*, bo prosto do Niebá kierował
Philip: wszytkie ákcye, y konwersacye, *Nostra Conversatio in cælis est*;
3. prosto założył Kámień fundámentálney doskonałośći Aká-
Math. demickiey, przykłádem Chrystusowym, *Factus est in Caput An-*
13. *guli*: á do tego w Prostych Kątách álbo Kęntách urodźiwszy
się, o proste tylko stárał się kąty. *Eximius IOANNES CANTIUS* (pisze Mądry Opatovius *in Vita Beati*) *natale solum sortitus est Cantij, latine sonat ANGULOS*. Ale podźmy do Pismá
Swiętego.

Swięty Prorok Ieremiasz *Capite 31.* opisał tám Miásto chwalebne z Kątámi, *sub allegoria*, ktore to Miásto y z Kątámi, z liniámi prostemi, od Błogosłáwionego IANA KANTEGO wyráżone iest *in Vita sua Historia*: Ták pisze Prorok Páński: *Ecce dies veniunt dicit Dominus: & ædificabitur Civitas Domino: à Turre Ananehel, usq; ad Portam Anguli. Et exibit ultra normam mensuræ in conspectu ejus super collem Gareb. Et circuibit Goatha: & omnem vallem cadaverum: & cineres, & universam regionem mortis: usq; ad torrentem Cedron: & usq; ad Angulum Portæ Orientalis Equorum, Sanctum Domini*. Krotko mowiąc, y wiążąc słowá Proroká, w oczách to nászych wszytko widźiemy. Gdźiesz tedy zbudowáne Miásto dla Páná? *Ædificabitur Civitas Domino*. A to Kąty: szczęśliwe Kąty, błogosłáwione Kąty y Kenty, *Civitas ædificata* zbudowáne *Domino*, dla samego
Bogá,

Boga, w ktorym swoiey Przedwieczney Predestynacyey przez Narodzenie Iana Kantego wystawieł, wybudowył, y exekwował Decretá; *Domino*, w ktorym sam Bog ná sercu niewinnym niewinnego Iana, Anielskiego pomieszkánia dziedziczne sobie wystawieł Páłace; *Domino*, w ktorym Krolow Polskich, y cáłego Krolestwá Polskiego iest ugruntowana Protekcya. Chwalebna to Oyczyzna, chwalebne Miásto Kąty, ktore im naymnieysze między miástámi liczyło się Koronnęmi: (iák drugie niekiedy Betleem wzgárdzone:) tym sławnieysze teraz ná cáły świát stáło się przez wystáwienie w nim Iana Błogosławionego. *Ædificata Civitas Domino.*

Ale z kądże poczyna się tá Struktura? náucza Prorok S. iż *á turre Ananehel. Cornelius in Zach: cap: 10 ℣. 3.* czyta: *Ab Angulo Ananehel: quia Angulus Metonomyce vocatur Turris quæ in angulis murorum erigi solet:* Oto Początek Miástá od Kata, *Ab Angulo Ananehel.* To słowo *Ananehel*, (iák náuczáią Professorowie, *Linguæ sacræ*,) iest złożone ze dwoch słow, *ex Ana per, Ain: & ex Nachal per Chet:* y ma tę signifikácyą. *Ananechel est Augurium Dei: Nubes Dei: Flumen Dei: Planities Dei: Musicum Instrumentum, seu Lyra Dei.* Twoieć sto są te wszytkie Elogia od Proroká Swiętego dáne Prześwietny Doktorze Ianie Kanty, twoichći to Kątow te są chwalebne zákłádánia *Ab Angulo Ananechel, id est, Ab Augurio Dei.* Wielki to tytuł Doktorá Swiętego, że iest *Angulus Ananechel, id est, Angulus Auguriorum Dei:* iest Kątem oraz y skárbnicą wszelkiego Dobrá przyobiecánego od Boga. Rodźi się Błogosławiony Ian Kanty iáko Prorok, w Roku Tysiącznym Trzechsetnym Dźiewięćdźieśiątym Siodmym; otoż z Nászego Iana *Augurium Dei*, gdy z Łáski Bożey (*Ioannes interpretatur gratia*,) we trzy látá po iego národzeniu, zrodzona iest Akádemia Krákowska, przez Nayiáśnieyszego Monárchę WŁADYSŁAWA IAGIEŁŁA *in Anno 1400.* ugrontowána, ktorą to Akádemiją Mądrości, iáko Rowienniczkę swoię przybrał sobie zá Oblubienicę. *Dixit Sapientiæ Soror mea es: &* Prov: 7.
prudentiam vocavit Amicam suam. Rodźi się Błogosławiony

Ian

IAN iáko Doktor, otoż z niego *Augurium* DEI, bo swoią náuką wystáwieł Kromerow *in Historijs*, Sokołowiuszow *in Commentarijs*, Opatowiuszow *in Theologicis*, y innych. Rodźi się Błogosłáwiony IAN iáko Professor Cnot heroicznych; otoż z niego *Augurium* DEI, bo z iego przykładu Koroná Polska swoiemi Synámi w Akádemiey tu wyćwiczonemi Arcybiskupie Krzyże, Biskupie Infuły, Senatorskie Krzesłá, Hetmáńskie Buławy, wspieráłá, y przyozdabiáłá, y teraz przyozdabia. Rodźi się Błogosłáwiony IAN iáko Pátryarchá, *Princeps Patrum*, otoż ieszcze z niego *Augurium* DEI. Z tego Pátryárchy Swiątobliwego, zrodzą się y są zrodzeni świątobliwi Ołgotowie, Officyałowie Krákowscy, y tuteczney Akádemiey Rektorowie; Reiowie, y Ianowie Kánonicy, y Archidyákonowie Krákowscy, Anápáchániuszowie, Hálicyuszowie, y Nucerynowie, Swięći, Swiętey Theologiey Profesorowie. Z tego Pátryárchy Swiątobliwośći, *Augurium* DEI zrodzą się y rodzeni są Pobożni Láskowie Arcybiskupi Gnieźnieńscy, Grothowie Biskupi Krákowscy, Ianowie Lubráńscy Biskupi Poznáńscy, Thomaszowie Oborscy Biskupi Láodyceńscy, y inni święći Pásterze. Z tego Patryarchy Swiątobliwey Mądrośći *Augurium* DEI, Swiętym Pátryárchom Zakonnym, ozdobá, rozmnożenie chwały BOSKIEY, y osobliwę poćiechy. Ten ći to Swięty Pátryárchá pod swoiemi świątobliwośći pierśiámi, wychowawszy *usq; ad ætatem adultam* swoich Synow, Promotow, Bákáłarzow, Mágistrow, Doktorow, Prześwietnym Kánonikom Regulárnym dáie Błogosłáwionego Stánisłáwá, Seráficznym Fránćiszkanom dáie Swiętych Gosstádow, y Zbygniewow Męczennikow. Ukocnánym Bernárdynom dáie Klymakow, Symonow *de* Lipnicá; y innych. Wysokim Augustyniánom dáie Izáiaszow Bonárow. Eliaszowym Kármelitom dáie Stánisłáwow chwalebnych. Swiątobliwym Oycom Iezuitom dáie Piotrow Skárgow świątobliwych. A ô Káznodźieyskim Zakonie co rzekę? Z tego Pátryárchy Berengáryuszowie, Erásmowie, Felixowie, Cypriánowie, Mośćicensowie, Bzowiuszowie, y inni Fámilyi Dominikáńskiey Doktorowie.

rowie. Wielki to Pátryárchá Błogosłáwiony IAN KANTY, ktory dla wielkich Pátryárchow Zakonnych, wielkich w świątobliwośći y w náuce odchował Synow y Professorow, y z tąd u wszytkich Zakonnych Pátryárchow w Krákowie, prawdźiwie stał się *Avgvrivm Dei.*

Koroná też Polska ieżeli prágnie wiedźieć o przyszłych swoich sukcessach, niechże od Kęt záćiągnię swoiey ásekurácyey w szczęśliwych progressach: bo IAN Swięty KANTY iest *Angulus Ananechel, Augurium Dei*: Zgádnie IAN KANTY zwyćięstwo gdy w rękę ułápiwszy wrzaskliwą láskołką przypowleczone czártostwo, potężnie ię stłukł, o źiemię uderzył; toć y teraz może zetrzeć y podeptáć Piekielnych Finow diabelstwo. Koroná Polska potrzebuie teraz *secundùm rationes individuales* BOSKIEY Protekcyey, niechże się do Kęt ućieka: gdyż Błogosławiony IAN KANTY iest BOSKIEY Protekcyi Obłokiem, *Columna nubis per diem*, pod ktory Exod. obłok gdy się skryiemy, ognistych Szwedzkich gwintow bać 13. się nie będźiemy: Koroná Polska ieżli się nieurodzáiu y suchośći boi, do Kęt niech bieży po wodę: gdyż Błogosłáwiony IAN KANTY iest Rzeką obfićie BOSKIEGO błogosłáwieństwá płynącą. *IOANNES CANTIVS est Angulus Ananechel, id est, flumen DEI.* Koroná Polska, doznawa nierownośći niezgodney, doznawa rowow ná zguby Koronney Wolnośći pokopanych; niechże *Lineam rectitudinis & planæ superficiei* záćiągnie od Kęt: gdyż, Błogosławiony IAN KANTY iest Plácem rownym, iest Polem bez rowu nieszczerośći, bez dołu postronney zápłáconey cudzoźiemskiey przewrotnośći, bez págorkow y gor niesprawiedliwych *in turbido piscantium* wyniosłośći. *IOANNES CANTIVS est Angulus Ananachel, id est, Planities DEI* Koroná Polska, w teráźnieyszych czásách opłákánych od smutku omdlewa, y od oppressyey umiera: niechże się pospieszy do Kęt ná słuchánie rozweseláiącey Muzyki: gdyż Błogosławiony IAN KANTY Arfą y Lutnią iest niebieskiego wesela. *IOANNES CANTIVS est Angulus Ananechel id est, Instrumentum Musicum, ac Lyra DEI.* Otoż *ab Angulo Ananechel*, od

C Błogo-

Błogosławionego IANA KĄTNEGO wszytkie dobre fundamentalne początki: od niego *Lyra DEI*, żebyśmy ieszcze nie rozspaczali: od niego *Planities DEI*, że Rowniná Wolnośći Polskiey w iámách Lwow Septemtryonálnych nie będźie zádławiona: od niego *Flumen DEI*, że Wisłá BOSKIEGO Błogosłáwieństwá, z duchownemi darow niebieskich defluitácyámi, nie będźie zátámowána: od niego *Nubes DEI*, że zá iego Swiętą Protekcyą choć teraz iák dzbanek Koroná Polska przez niezgody iest potłuczona, y ná káwałki rozdwoiona, iednákże ieszce będźie ziednoczona, gdy święt ych modlitw deszczem z iego obłoku będźie skropiona: od niego *Augurium DEI*, że ieszcze zwyćiężemy, y nowe Peáná Apostoła Polskiego *Bogárodźicá* nád Nieprzyiaćielem śpiewáć będźiemy zwyćiężonym, gdy się iego Cnot świętych przez státeczne chwyćiemy náśládowánie.

Iákże (proszę) dáley ten *Angulus Ananechel*, Kąt chwalebny swoie wyćiągnie sznury? Odpowiáda Prorok Swięty: *Vsq; ad Portam Anguli.* AŻ do Bramy Kątney. Błogosławiony IAN KANTY z Kątá wyszedł, do Kątá przyszedł, y do Kątá odszedł. *Ad Portam Anguli.* Bramą iesteś Koronny Krákowie, Bramą rodzącego się ná świát Polskiego Krolestwá: Bramą Nayiáśnieyszych Elektow, wolnemi głosami sprowádzonych, y ná Wawel do Korony y Thronu wprowádzonych: y dla tegoż Bramą pieczętuiesz się otwártą; á ktoryż iest tey Bramy *Angulus?* Anguł, ktory Krákow trzyma w stárożytnych obyczáiow státecznośći, Anguł ktory Krákowskie wieże dźwiga w Cnotách niebá godnych świątobliwośći, Anguł ktory pospolite rády skutecznie, Obywátelow Koronnych Sercá, Sławę, y Fortunę nierozdźielnie *in centro & puncto Unitatis* wiąże, y konserwuie, nie iest inny, tylko Prześwietna Koronna Akádemia, Chwalebnie Doktorskiemi Mitrámi Ukoronowána od Oycow Swiętych, tá Apostolska Universitas, tá Krolewska Iágellona Krolá Wielkiego Corká, Krolewskiemi authoryzowána Berłámi, tá Ukochána y wszelkiego respektu godna Synow Koronnych pielęgnuiąca Mátká;

tka, tá to iest *Angulus rectitudinis, firmitatis, sanctitatis, sapientiæ, immortalitatis*: á do tego nienáruszonego Angułu, Bramą iest Miasto Stołeczne otwártą. *Cracovia est Porta Anguli.* Zacnieyszy *Angulus* niżli *Porta*; *Angulus unit, sustentat, regit, docet, custodit*: *Porta beneficio Anguli unitur, sustentatur, regitur, docetur, custoditur.* Błogosłáwiony IAN KANTY pospieszył z Kąta Kętskiego do Kątá Koronnego, przez bramę Krakowską przeszedszy, znalazł Akádemią Krákowską, skrył się w ten Kąt chwalebney Szkoł Iágiellońskich, w ktorych postępuiąc nie mniey w pilnośći, iák w pobożnośći, doskonáłego budynku Cnot świętych zákładał Architekturę, *Vberes cum proventu fructus in lucem erumpentes proferebat*: ták w iego Zywoćie Chwalebnym Chwalebny nápisał Doktor Adamus Opatovius.

Prágniećiesz widźieć, iák w náukách y w świątobliwośći postępował? Słuchaycie proszę mowiącego Proroká ták: *Exibit ultra normam mensuræ in conspectu ejus.* Mądrą świątobliwość, świętą mądrość, w Błogosłáwionym IANIE KANTYM nád inszych wyższą Ieremiasz Swięty upátruie, á Błogosłáwiony IAN KANTY to wszytko *ultra mensuram* práktykuie. Inni Studenći y Professorowie, pod sznur, pod linią, *Non plus sapere quàm oporteat sapere*; Błogosłáwiony IAN KANTY nád sznur, nád linią. *Exivit ultra normam mensuræ*, gdy nád láta swoie w Ośiemnastym roku Bákáłárską sobie zásłużył Pithágorykę. *Exivit ultra normam mensuræ*, gdy czego stáre nie mogły doyrzeć okulary, to młodego Iáná rozum przeniknał: *Exivit ultra normam mensuræ*, bo iuż nie *Ad lucernnm Aristophanis & Cleanthis*, ále *Ad Lucernam IESV & MARIÆ*, modląc się przed Obrázem CHRYSTUSA PANA y Pánny Przenaświętszey, (ktora iest *Sedes Sapientiæ*,) wszytkie swoie Lekcye czytał, pisał, komponował. Rom. 12.

Cáłe wykonał Błogosłáwiony IAN KANTY co onim Ieremiasz Swięty prorokował: *Exibit, super collem Gareb*: Dostąpiwszy z fundámentu mądrey świątoblwośći *ultra normam mensuræ*, teraz iuż wyżey postąpieł, *super collem Gareb*: Ktore

ſłowá przetłumáczył nam (moim zdániem) Wielki Doktor Adamus Opatovius, gdy ták o Swiętym Doktorze KANTYM nápiſał: *Diſponente* DEO *& eorum quorum ſe poteſtati permiſerat conſilio accedente, omnes in bonis literis & in Philoſophia gradatim dignitates ſuſcepit.* Wſzytkie Promocye Akádemickie, ſą to *Collis Gareb*, Págorek to, ále wyżſzy niż Olympus, bo w ſobie naywyżſze zámyka doſkonáłośći. *Ex Syriaco* to słowo GAREB, *idem eſt quòd Hydria: Ex Hebraico per Methateſim, idem eſt, quòd, Deſertum, Apis, Palatium, Oraculum, Templum.* Wſzytkie te wyſokiey doſkonáłośći elogia *ſuper Collem Gareb*, ná promocyach Akádemickich przed świátem wyſtáwieł Błogoſłáwiony KANTY. On iáko *HYDRIA* Naczynie wodne czerpał od Duchá Przenayświętſzego wodę Niebieſkiey mądrośći. On iáko *DESERTUM* świát zárzućiwſzy, nie Ariſtotelelową, ále Chryſtuſową przyiął pokorną Togę Kápłáńſką w ktorey zápomniawſzy przemijáiących roſkoſzy, oraz y śiebie ſamego przy niebieſkich zápominał Kontemplácyách Doktor *EXTATICUS*. On iáko *APIS* prácowita Pſzczołká gotuiąc ſię ná Lekcye, zbierał ſkuteczne z Autorow rácye: iáko Pſzczołká, gdy ná Dyſputách uſłyſzał Reſponſyą y mądrą Dyſtynkcyą, to z nią ná Pugillares, á potym ſchował ią *ad proprij intellectûs lares*: iáko Pſzczołká, z kwiátow wonnych niebieſkich zbierał miody Cnot świętych, z onych Błogosłáwionych Stániſłáwow Kánonikow Regulárnych Káżmirytáńſkich: z onych Micháłow Giedroćiow Kánonikow Penitencyárſkich: z Szymonow Lipnicyuſzow Bernárdyńſkich: z Swiętoſłáwow Mánſyonáryuſzow Archipresbyterſkich; Ták wyżey *ſuper Collem Gareb*, bez fatygi, bez odpoczynku poſtępuie, á w progreſſach nie uſtáie. Wſtępuie *promotus ad ſecundam Lauream*, ná Kátedrę Filozoficy, y *Beati Alberti Magni* tłumáczy *Curſum Philoſophicum*; álić tám ſtał ſię *PALATIUM naturæ*, gdźie iego *Materia Prima* tylko ſkłonność do wſzelkiey doſkonáłośći, y ochotne nátchnienia Niebieſkiego náśládowánie: iego *Forma & Actus Primus* tylko w ſamym Bogu naypierwſze, nierozdźielne z koncentrowánie, ukochánie:

nie: iego *Privatio* tylko doſtáteczne *in hoc ſtatu naturæ corruptæ* wſzelkich grzechowych okázyi od ſercá ſwoiego oddalenie, wyniſzczenie. Dźiekáńſką *Facultatis Philoſophicæ* raz y drugi ná ſię przyimuie Purpurę; álić z niego *ORACVLVM*, *in Vniverſis difficultatibus proponendis, explicandis, reſolvendis, decidendis*. Purpurowa Togá ſámym wſtydu niewinnego ná Dźiekanie Ianie świećiłá ſię rumieńcem przyozdobiona, á záwięłych árgumentow rubryką nie mogłá bydź ufarbowána. Doktorſką náoſtátek obeymuie Kátedrę, y pokornie głowę ſwoię ſkłánia pod Doktorſką Mitrę prácowićie záſłużoną, odbiera y Pierśćień Doktorſki, odbiera y Księgę Doktorſką, álić ſię ſtáie doſkonalſzym nád Kośćioł Sálomoná, Duchá Przenayświątſzego Kośćiołem, *FACTVS EST TEMPLVM SPIRITVS SANCTI*. Duch Przenaświętſzy ſtánąwſzy ná Mitrze Doktorá Náſzego, dyktował mu tákie iákie nápiſał, *in Matthæum* Ewángeliey Swiętey Kommentárya; y przez Pierśćień ſzczerozłotey miłośći záślubiwſzy ſobie Serce Ianowe, tám w Sercu, iák w Páłácu mieſzkał, á iáki w Kátedrze nayprzednieyſzey, *Donum Sapientiæ*, Dar mądrośći támże ugruntował. Tenże Duch Przenaświętſzy w Náſzym Doktorze IANIE KANTYM wyſtáwieł y Księgę, *intus & foris*, powierzchu y wewnątrz wypiſaną. Czytam u Korneliuſzá, *in Ezech: Cap: 2. ℣. 9.* iż Swięty ieden Stárzec widźiał Aniołow przynoſzących Księgę do Swiętego Efremá, ktory był ćichego y pokornego ſercá. Ráno Stárzec Swięty przybieżał do Kośćiołá, álić náſłucháć ſię nie mogł Niebieſkiego Kazánia wdźięcznego, ktore iák ogień z uſt y z ſercá Efremá Swiętego wypucháło: y przydáie CORNELIVS: *Agnovit Senex à Spiritu Sancto illa ſuggeri quæ ex illius ore manabant*. Ná Náſzym Swiętym KANTYM popiſał Duch Przenaświętſzy ſwoie táiemnice: Ná Ciele IANA KANTEGO popiſał mortyfikácye: *INTVS*, ná duſzy popiſał kontemplácye: *EXTRA*, ná ćiele czytaymy liliowe czyſtośći Chárákteryy, *INTVS*, ná duſzy opiſane fáworow niebieſkich przeglądaymy ſplendory; To to táki Kośćioł w Náſzym Doktorze, Kośćioł mądry dla Księgi Duchá Przenayświętſze-

świętszego, Kościoł wieczny dla pierścienia okrągłego, y Kościoł ukoronowány ozdobnie dla Biretá Doktorskiego. *Noster Beatus* IOANNES CANTIVS *Templum* DEI *Sanctum est Domino.*

Iteć to są wspomnione Linie Błogosławionego IANA KANTEGO, ktoremi Plántę Akademickiey rysował doskonáłośći, teć to mensury, ktore *ultra normam mensuræ*, do sámego rośćiągał Centrum. A iużże dopędźieł Centrum? Ieszcze nie dopędźieł; ieszcze te sznury, mensury, linie bárdzo długo y dáleko záwodźić potrzebá, á iakże dáleko? Odpowiáda Prorok, Ieremiasz Swięty, áż do wschodu słońcá, áż do Páłestyny, áż do Ieruzalem, áż do Rzymu. *Circuibit Goatha, & omnem vallem cadaverum: & Cineres, & universam regionem mortis, usq; ad torrentem Cedron, & usq; ad Angulum Portæ Equorum Orientalis.* Idźie Błogosłáwiony IAN KANTY do Ierozolimy, y tám obchodźi Goáte: *Goatha, interpretatur Clamor & Gemitus.* Obchodźi Goáthę Błogosłáwiony IAN KANTY, gdy obchodźi Ierozolimskie drogi przenadroższey męki CHRYSTUSA PANA, te drogi ná ktorych *Clamor*, wołánie złośliwego Zydowstwá, *Tolle, tolle, Crucifige eum*; te drogi, ná ktorych *Gemitus*, Lzy serdeczne Bolesna Mátká y Pánna, Przenaświętsza Bogárodźicá MARYA z innemi Mátronámi wylewáła; obchodźi tę Goáthę, y wstąpiwszy ná Golgothę, tám z Ukrzyżowánym CHRYSTUSEM zostáł ukrzyżowánym ná sercu; Obchodźi *Et omnem vallem cadaverum*, náwiedzáiąc groby Swiętych Páńskich w Ierozoliwie dla wiáry CHRYSTUSA PANA pozábiiánych; Obchodźi *Et Cineres*, depcąc swoiemi nogámi po spáloney y zruinowáney przez Titusa y Wespázyusa Ierozolimie; Obchodźi *Et universam regionem mortis*, náwiedzáiąc cáłą Páłestynę wyćiętą, ná śmierć od Rzymiánow, á teraz od Solimánow dekretowáną. Przychodźi *usq; ad torrentem Cedron*, do rzeki Cedron, tám się przykłádem CHRYSTUSA PANA unurzał y z głową, Przenaydroższą śmierć iego rozpámiętywáiąc. To *ad literam* tákie były *Circuitus*, dálekie obchody Błogosłáwionego IANA KANTEGO: Duchowne

Ioan. 19.

chowne záś obchody *in ſenſu Spirituali*, dáleko były obſzernieyſze, y doſkonálſze. Obchod Goáthy, ieſt to włáſnego ſumnienia pilne poráchowánie: Naucza Hugo Cardinalis; *Goatha ſcilicet Gyratio, eſt propria conſcientiæ ſolicita diſcuſſio.* Obchod śmiertelney Páleſtyny, *Circuivit univerſam regionem mortis*, ieſt to Pámięć uſtáwiczna śmierći, przy wſzytkich ſpráwách záwſze pámiętáć o śmierći. Obchod doliny od trupow ſmrodliwey, *Circuivit omnem vallem cadaverum*, ieſt to pámiątká przyſzłego ſtráſzliwego ſądu, ktory na dolinie, *In valle Iozaphat* odpráwowáć ſię będźie. Przeznáczeni do niebá, będą ſtáć ná prawey ſtronie wywyżſzeni ná obłokách iáſnych nád dolinę. *Rapiemur in nubiclus*, á záś ſmrodliwe żywe trupy przeklętych grzeſznikow, ſtoiąc ná dolinie ſmrodliwey, oſtátniey będą czekáć ſwego potępienia ſentencyi. *Diſcedite à me maledicti in ignem æternum.* Obchod Cedronu, *Circuivit uſq; ad torrentem Cedron*, ieſt to pámiątká piekłá ćiemnego ná wieki. *Cedron interpretatur Tenebræ*, y do tego Cedronu ćiemnego y gorącego złośliwi ludźie ſą dekretowáni, áby w ćiemnośćiách wiecznych zánurzeni byli, że we Krwi CHRYSTUSOWEY, iák w Cedronie nurzáć ſię nie umieli. *Mittite eum in tenebras exteriores.* Obchod ſpalonego popiołu, *Circuivit & Cineres*, ieſt to pámiątká przyſzłego Zmartwychwſtánia ſzczęśliwego ludźiom ſpráwiedliwym, gdy z prochu ćiał náſzych, y z popiołu przez przyſzły Uniwerſalny ogień uczynionego, znowu iáko Fenix powſtániemy, odnowiemy ſię cudownie, wſzechmocnie, ná podobieńſtwo Zmartwychwſtáłego CHRYSTUSA PANA. *Mortui, qui in CHRISTO ſunt, reſurgent primi.* Ták Błogoſłáwiony IAN KANTY ná cztery świátá częśći, *Quatuor noviſſimorum* ryſowáł bárdzo głębokie, wyſokie, bárdzo odległe y ſzerokie linie. *Circuivit Goatha, id eſt, quatuor noviſſimorum perpetuam conſiderando retinuit memoriam.*

1. Theſ. 4. Math. 25. Math. 22. 1. Theſ. 4.

Iużćiby też czás álbo kôpiec uſypáć, álbo gránice odôráć, y náznáczyć oſtátni termin Doktorze Swięty? Jeſzcze, ieſzcze pociąga ſwoie linie náſz Architekt łákomy ná niebo,

náſz

nász Geometrá, bárdzo tanio, á prawie zá nic szácuiący źiemie, *Vsq ad Angulum Portæ Orientalis Equorum.* Idźie wysoko, y postępuie ná gorę Oliwną, z ktorey CHRYSTUS wstąpieł do Niebá, ná wschod słońcá, *Ascendit ad Orientem.* A tu po długich obchodách y liniách, iuż do Centrum dopędźieł, iuż odrysował wiecznego Kąt odpoczynku, iuż otrzymał *Angulum Portæ Orientalis,* iuż sobie ugruntował w nienáruszoney szczęśliwośći punktum, złączywszy się z BOGIEM. iuż w Possessyą odebrał obszerne Páństwo y dźiedźictwo, *Vsq ad Angulum Portæ Orientalis Equorum.*

Ale to tu dźiwno bydź muśi kázdemu. Co to iest zá Bramá, przez ktorą Błogosłáwiony IAN KANTY dopędza swoiego Centrum. To rzetelna iest, iż tá Bramá iest Wschodnia, przez co figuruie Błogosłáwionego IANA KANTEGO, w niebie przed obecnośćią TROYCE Przenaświętszey wschodzącego: Tá Bramá iest Kątna, *Angulus Portæ, seu Porta Angularis,* przez co znaczy Błogosław:onego IANA KANTEGO nienáruszone dźiedźictwo w CHRYSTUSIE Kámieniu fundámentálnym otrzymuiącego; Ale że to táż Bramá, ktora iest dla niebá, iest oraz y dla Koniá, *Porta Equorum,* to iest rzecz bárdzo dźiwna. Rzekłbym ták *ad propositum,* iż w Koronney Akádemiey, *Quot Professores, tot Equorum sessores:* Umieią tu nieugłaskanego grubych obyczáiow Dromedáryuszá ochełznáć, y ugłaskáć, nierobotnego okulbáczyć, leniwego káńćiukiem zaćiąć, y ostrogámi przykładow Politycznych, y Duchownych zewrzeć, y munsztukiem ná drogę bitego Cnoty gośćińcá nákierowáć; y ták Akádemicka Káwálerya ile liczy między sobą Professorow, tyle ráchuie ośiadáiących konie Sessorow, zá swoim Pátryárchą Błogosłáwionym IANEM KANTYM, Bramy Oryentálney, y Centrálnego Angułu w pilnośći, y w świątobliwośći doieżdżáiących; y toć to nápisał Cornelius, ták Swiętego Proroká tłumácząc: *Ad Angulum Portæ Equorum Orientalis: Vt scilicet amplectatur eos, qui quasi Equi certant, & ad ardua procurrunt.* Dobra tá pierwsza, ále y druga nástępuiąca może bydź fundámentálnieysza konsyderácya;

rácya: iż dla tegoWſchodnia, Kątna, ieſt oraz y dla Koni Bramá, *PortaEquorũ*, ábyſmy wiedźieli, iż Błogoſłáwiony IanKanty Hetmánem ieſt Swiątobliwey Mądrośći, y Mądrey Swiątobliwośći ; otoż iáko Hetmąn wprzod ſąm dopędźieł do Centrum, wprzod ſąm dobieł ſię niebá, y ták ſwoią odwagą otworzył Wſchodnią Bramę, áby przez nię Káwálerya Akádemicka Konno poſpieſzáłá do niebá. Táć to ieſt Káwálerya Konna, (*Apoc: 19.*) od Iáná Swiętego widźiána, mężna, y z nieprzyiaćielá tryumfuiąca, á z tryumfem Konno chwalebnie do CHRYSTUSA IEZUSA poſpieſzáiąca, Ktorą to Káwáleryą opiſał *Sanctus Ioannes Damianus in Vita Sanctorum Martyrum Mariani & Iacobi*, temi ſłowy: *Qui à ſæcularibus bellis Victores redeunt, Equis curru ſubjugatis, triumphos ad Capitolia ducunt. In Equis itaq; fortitudo pugnantium, in candore autem gloria innuitur triumphantium. Benè ergo Angeli in Equis Albis viſi ſunt, quia illos qui in prælio* Christi *decertabant, ad cæleſtem arcem poſt Victoriam cum triumpho gloriæ deducturi ſunt.* Rzekę y ia *ad Damianam imitationem. Benè Academici Angeli in Equis Albis viſi ſunt, quia in prælio & Academico ſtadio certantes pro* Christo, *ad cæleſtem arcem poſt victoriam cum triumpho gloriæ per Beatum Io-annem Angelum Academicum ſunt deducendi.* Bramá tedy Wſchodnia Kątna, iedná ieſt, y dla Hetmáná iáśniey niż wſchodzące ſłońce świecącego, y dla káżdego iák koń prácuiącego Akádemickiego Káwálerá, do Angułu mądrey świątobliwośći, y do Centrum w CHRYSTUSIE iednośći lotno ſpieſzącego. Tá chwałá wiekuiſta Swiętego Doktorá Náſzego ieſt, iż y ſam dopędźieł do Centrum, y cáłą Koronney Akádemicy Káwáleryą przyprowádźieł gruntownie do Angułu ſtáteczney świątobliwośći, y wprowadza ſwoich Sukceſſorow, Profeſſorow do wieczney rádośći, *Ad Angulum Portæ Equorum Orientalis.*

I niedźiwotá, że ten Niebieſki Coſmographus umiał delineowáć Anguł y z nim dopędźić y drugich przyprowádźić *ad Centrum*, gdyż doſkonálſzym ieſt w Geografiey Xiążęcem niżli Xiążę Máſphá, o ktorym *Libro 3tio* nápiſał Eſdrás, temi ſło-

mi słowy: *Princeps Maspha ædificavit Mensuram secundam contra ascensum Firmissimi Anguli.* Błogosławiony IAN KANTY iest *Princeps Maspha*, *id est, Princeps speculationis & Contemplationis*, Wybudował *primam mensuram*, pierwszy budynek doskonáłośći Akádemickiey *secundùm hominem exteriorem*: wystáwiel zás *secundam mensuram*, drugi budynek *secundùm hominem interiorem*. Ale ten budynek y z plántą swoią iest położony náprzećiw stopniom Kątá naypotężnieyszego. Coż to iest ten budynek, *Mensura secunda contra Ascensum Anguli Firmissimi.* Odpowiáda Venerabilis Bedá ták: *Firmissimus Angulus, Dominus est: contra cujus Ascensum Anguli mensura secunda ædificatur, cùm per munditiam piæ cogitationis, ad Visionem Conditoris nostri pervenire contendimus, dùm etiam in hac vita retenti, crebrò Visionis ejus desiderio suspiramus.* Budynek przećiw stopniom Kątá naypotężnieyszego wystáwiony, iest to człowiek czystego sercá, do widzenia Stworce swego, w gorących áffektách sprágniony. Sprágnione myśli czyste, w Błogosławionym IANIE KANTYM do samego BOGA były dyrygowane, do źrzodłá wiecznego Zyćia prosto rysowane, y nápieráiące się

Philip. 1. samegoż CHRYSTUSA, *Desiderium habens dissolvi & esse cum CHRISTO.* A czemuż? Bo do CHRYSTUSA iáko do Centrum Angułu wszyrká iego skłonność, miłość y myśli. On w CHRYSTUSIE iáko w Centrum, Zyć, Umieráć, y Zátáić się umiał. *Abscondita est in CHRISTO Vita ejus.* A ktoż to Centrum CHRYSTUSA zmierzyć może? doyrzeć? kto opisać y opowiedźieć? kto przeczytáć y zrozumieć? Bydź to nie może: Determinuie Uczony Sophár Naamathites, *Iob 11. Excelsior cælo est, & quid facies? profundior inferno & unde cognosces? Longior terrâ mensura ejus & latior mari*; Toć też Błogosławionego IANA KANTEGO w tym Centrum Utáionego wielkośći nikt opowiedźieć nie może: y ták iuż nie perorowáć ále w milczeniu tylko trzebá się dźiwowáć Błogosławionego IANA KANTEGO niewymierzoney Swiątobliwośći, wielkośći, y w CHRYSTUSIE zákrytośći á to nád nim wasze *Theorema Opticum* odrysowáć, *Quorum impenetrabilis est ad Centrum Angulus, eorum impenetrabilis est Magnitudo.* Zgá-

F Zgádniyćieſz mi teraz (proſzę,) co to ieſt zá Apophte-
gmá Błogoſłáwionego Iana Kantego, kiedy częſto mawiał:
Vt ſupra, ut ſupra, ut ſupra. Odpowiećie zgodnie y mądrze,
że to, Náſzego Doktorá *Vt ſupra*, było iednym Centrum,
ktore ſobie záłożył w ſamym CHRYSTUSIE PANU. Mo-
dli ſię, y uczy ſię Swięty, to dwie linie; á gdźież Centrum?
Vt ſupra: w ſamym CHRYSTUSIE PANU ktory ſię modlił
dla zbáwienia naſzego. *Erat pernoctans in Oratione DEI*, kto- Luc. 6.
ryſię uczył dla przykładu náſzego: *Proficiebat ſapientiá*; przy- Luc.
dáie Doktor Anielſki, *Experimentali, ſecundùm humanitatem*. 2.
Pokorę zá Mátkę, á Ubostwo zá Sioſtrę przyimuie Swięty: 3.P.Q.
to znowu dwie linie, á Centrum? *Vt ſupra*: w ſamym 11.art 2.
CHRYSTUSIE PANU, ktory y pokorny áż do śmierći zo-
ſtawał, y ubogi áż do ſkonánia, *Egenus propter nos factus eſt*. 2.Cor 8.
Swieći tęn Akádemicki Anioł proſtą niewinnośćią y hono-
ru Boskiego żárliwośćią, y to piekne dwie linie: á Centrū?
Vt ſupra; w ſamym CHRYSTUSIE PANU, ktory był *Inno-
cens Agnus*, y winy popełnić nie mogł: ieſt nieprzełámána
Doktorá Anielſkiego determinácya: *CHRISTVS peccare non
potuit*; y o honor Boski żárliwie ſię uymował. *Zelus domus* Pſal.
tuæ comedit me. Ieżli też ćiało mortyfikuie, y od właſney gę- 68.
by porcyé dla ubogich odeymuie: y to oſobliwe linie; á
Centrum? *Vt ſupra.* Záwſze iedno Náſz Doktor Swięty y
czyni *Vt ſupra*, myśli *Vt ſupra*, odpowiáda *Vt ſupra*. A cze-
muż? bo ſtátecznie przywiązał ſię do ſwego Centrum CHRY-
STUSA, *Vt ſupra*; bo niepochybnie (nieudáiąc ſię áni w le-
wą, áni w práwą,) do ſamego pędźieł CHRYSTUSA, áby
proſty Anguł Centrálny do CHRYSTUSA, wſzytkim Profeſ-
ſorom, y uczniom *practicè* z śiebie ſamego, y ná ſiobie ſamym
ták świętemi poſtępkámi, ták złotemi ſłowámi odryſował
do przeczytánia. *Recti Anguli Eſſentia in individuo eſt conſtituta,
cui nec addi, nec detrahi poteſt quicquam, citra Eſſentiæ mutationem.*

Przeświętny Doktorze Kanty, niech mi ſię godźi wniść
do twoiego Swiętego Muzeum, y z tobą ſię rozmowić po-
kornie, pytáiąc: Cożći też Chwalebny Doktorze po ták wiel-

kiey nád Kśiąſzką ſedentáryi? coć po ták częſtych do Rzy-mu peregrynácyách? przećięć to godna rzecz ieſt Káthedralnym ákkommodowáć ſię Práłatom, y ſtalum między nimi otrzymáć? y toć chwalebna przeiecháć ſię do Poznánia, támże Dyrektorem Akádemiey zoſtawáć, y pewnego Wakánſu *ex tot præjudicatis* ná Kánonią Poznáńſką oczekiwáć: W prawdźie mowiąc, nie trzebá y Proboctwem SwiętoFloryáńſkim gárdźić, ále dla niego wprzod trzebá Braterſkie Wotá ludzkośćią ſobie dewinkowoáć? I toć nie od rzeczy przeiecháć ſię do Lwowá, y tám w Mieśćie ze czterech narodow ággregowánym, *in roſtris Conſularibus* wyſokich Konſyliarzow posiadáć Krzeſło? Iuż y tá ſtárzáłá ſię nąm Togá, nie trzebá było y Olkuſkiego reſygnowáć Proboctwá? Słucha Swięty, milczy, á śięga po Księgę Błogoſłáwionego Gwilhermá Biſkupa Páryſkiego, ktorą otworzywſzy, *de dono Scientiæ, fol: CXXXV.* tákową głośno czyta Propozycyą. *Impoſſibile eſt Angulum Rectum aggregari ex infinitis Angulis Contingentiæ.* Iużże dármo, nic tu niewyperſwáduiemy. Prześwietny Doktorze, to to bydź Práłatem wyſokim w Kośćiele Bożym *Angulus Contingentiæ?* Ták ieſt: odpowiáda Swięty. To to rządźić berłami Akádemickiemi *Angulus Contingentiæ?* Ták ieſt; A Proboctwo (náprzykład) Miechowſkie co ieſt? *Angulus Contingentiæ.* A Opáctwo Tynieckie? *Angulus Contingentiæ.* A Suffragáńſtwo Luckie? *Angulus Contingentiæ.* A Biſkupſtwo Krákowſkie? Arcybiſkupſtwo Gnieźnieńſkie co ieſt? *Angulus Contingentiæ.* A PurpuryKárdynálſkie, y ſameTryregná Papieſkie co tákiego? *Angulus Contingentiæ.* Niechże będźie y ták, Prześwietny moy Doktorze, że to wſzytkie honory przemiiáiące ſą iedno Nic, *Angulus Contingentiæ:* ále żeby to *Angulus Contingentiæ* nie miał bydź *Rectus*, Wyſoce Uczony moy Doktorze, to bydź nie może; Izali máło ráchuiemy Sylweſtrow, Grzegorzow, Innocentow, Piuſzow, y innych, ktorzy ná Tronie Apoſtolſkim zoſtáiąc, ſtáli ſię przykłádem Swiątobliwośći, bo żyćie ich było *Rectus Angulus*, proſtym gośćińcem do wieczney ſzczęśliwośći? Izali máły ieſt regeſtr

Purpu-

Purpuratow Rzymſkich, Dámiánow, Hieronymow, Károlow Boromeuſzow, y innych, á ći wſzyſcy á wſzyſcy byli *Rectus Angulus*, Kośćiołá Chryſtuſowego. Gdźież śię podźieią Woyćiechowie Gnieźnieńſcy Arcybiſkupi? gdźie Stániſłáwowie, Prándotowie Krákowſcy Biſkupi? gdźie w ſamey Koronie Polſkiey ták wiele Swiętych, ktorzy zoſtáiąc ná wyſokich Preeminencyách, wſzyſcy á wſzyſcy *Cum Angulis Contingentiæ*, byli Filarámi Wiáry Swiętey, byli żárliwemi Káznodźieiámi, byli pilnemi y świętemi Páſterzámi. *Ergo cum Angulo Contingentiæ componibilis eſt, imò de facto compoſitus eſt Angulus Rectus.* Máło mi ná rym będźie Przeświętny Doktorze IANIE KANTY odpowiedźieć: *Cum Angulo Contingentiæ componibilis eſt Angulus Rectus: Per Accidens, ſed Non Per Se: ſecundùm hominem Exteriorem, ſed non ſecundùm Interiorem: Penes ſolicitam Marthæ turbationem, ſed non penes Optimam Magdalenæ Contemplationem: Pro Generibus ſingulorum, non Pro ſingulis Generum:* Vel *ſecundùm Potentiam Extraordinariam, ſed non ſecundùm Potentiam Ordinariam.* Ale niech będźie co chce. Poſtáremu *Impoſſibile eſt Rectum Angulum aggregari ex infinitis Angulis Contingentiæ.* Swięty Doktor do mnie ták mowi: Moy Xiężę Káznodźieio, ktoż był (náprzykład) świątobliwſzy nád Grzegorzá Swiętego Wielkiego. Ten prawdźiwie był *Angulus Rectus*, Proſtym ſercem, Proſtą drogą bieżąc do CHRYSTUSA. Tenże ták wielki *Angulus Rectus*, coż powiedźiał *De Angulis Contingentiæ.* Oto ták mowi *Hom: 17. in Luc:*, (iák y w Brewiarzu czytamy *pro feſto ipſius Lectione Octavâ.*) *Eò ipſo quò cæteris Prælati ſumus, ad agenda qualibet, majorem licentiam habemus, ſuſceptū benedictionis miniſterium, vertimus ad ambitionis argumentum: DEI cauſam relinquimus, ad terrena negotia vacamus: locum ſanctitatis accipimus, & terrenis actibus implicamur.* A to wſzytko dźieie śię *in omnibus Angulis Contingentiæ.* Toć tedy prawdá niepochybna ieſt od Swiętego Gwilhermá nápiſana, iż *Impoſſibile eſt Rectum Angulum aggregari ex infinitis Angulis Contingentiæ,* Iuż Doktorze Swięty dáię *manus vinctas*, przyznáię, iż wſzelkie Prelátury ſą niebeſpieczne, *Suſcepta benedictionis miniſterium,*

 verti-

vertimus ad ambitionis argumentum; Przyznáię, iż nowey Architektury nową plántę rysuiesz, gdy proponowáne Theorema ták doskonále prákrykuiesz. *Impossibile est Angulum Rectum aggregari ex infinitis Angulis Contingentiæ.*

O chwalebne wszytkie twoie Kąty Przesławna Akádemia Korony Polskiey! Kąty niebieskie ktore *pro Centro* maćie samego CHRYSTUSA: Kąty pożyteczne, ktore wszelkiey szczęśliwośći w sobie *Cornu Copiæ* zámykaćie! Kąty fundámentálne, ktore doskonáłośći Akádemickiey státeczność w CHRYSTUSIE PANU krępuiećie, wiążećie, iednoczyćie! Bywáło niekiedy máłych dźieći igrzysko biegáć y wyśćigáć się od kątá do kątá, iák nápisał Libanius *Tom:2 Orat:27. Ab illis ad istos, ludo exercetur pueri circa Angulos.* O tákiey Rekreácyey biegáć od kątá do kątá Simeon Metaphrastes *in Vita S. Euthymij* táką wspomina Historyą, ktorą tákże *Surius Tom: 2. pro die sexta Aprilis* nápisał: Máłe dźieći, Młodźi *scholares* w Konstántynopolu mieli tę Rekreácyą biegáć od kątá do kątá, á kto prędzey biegał, to mu dawano tytuł wysoki, Xiążęcy, álbo Biskupi. Między tákiemiż rowiennikámi, biegał też máły Euthymius, y náznáczoną biegánia liczbę prędzey nád innych odpráwiwszy, od Duchá Swiętego nathniony, włásną ręką ná śćiánie ten sobie nápisał Tytuł: Euthymiusz Pátryárchá. Zgadł młodźiuchny Student swoię wysoką promocyą, że umiał prędko biegáć od kątá do kątá; y dla tegoż wysoki sobie nápisał Tytuł, ktory od Swiętey Stolice Rzymskiey był ápprobowány, od Cesarzow Konstántynopolitáńskich ádorowány, y od samego Niebá świątobliwośćią udárowány.

Osobliwey to iest przywilyi Koronney Akádemiey, nie tylo zásłużone zásłużonym tytuły przypisowáć, y ná gorne honory ássygnácye rozdawáć, ále też y Biskupie, Xiążęce, y Krolewskie prognostykowáć Purpury, zá biegánie od kątá do kątá, od szkoły do szkoły. Biegáią tu od kątá do kątá Rożáni Schonbekowie, y inni: Alić nád nimi pisze Akádemia: STANISLAVS EPISCOPVS DYONISIENSIS, & CVIAVIENSIS.

sis. Biegáią tu od ſzkoły do ſzkoły Nałęczowie; álić nád temi piſze Akádemia: *PETRVS EPISCOPVS CRACOVIENSIS.* Wyprzedzáią ſię tu z drugiemi Bogorowie; álić nád nimi piſze Akádemia: *IAROSLAVS ARCHIEPISCOPVS GNESNENSIS.* Uwijáią ſię w tych Kątách Hozyuſzowie; álić y nád tym piſze Akádemia: *HOSIVS S. R. E. CARDINALIS.* Nieomieſzkáią tu biegáć *in ludo literario* Waleczni Iáninowie; álić y tym Mátká Mądrośći Akádemia *ex ſtellis ſecundis* z Páńſkich przystóynych y Bogoboynych poſtępkow przy erygowáney figurze, ten przypiſuie tytuł: *IOANNES III. REX POLONIÆ.* Godźi ſię tu Libániuſzá wſpomnionego tę Propozycyą, álbo nárrátywę. (*Ab illis ad iſtos, ludo exercentur pueri circa Angulos:*) w tę tránsformowáć ſentencyą: *Ab illis minoribus ſcholis, ad iſtos altiorum ſtudiorum gradus, ludo literario exercentur Poloniæ pueri circa Profeſſorum Angulos, ut ſint Patres Patriæ contra Septemtrionales Angulos.*

Twoiáć to Swięty Doktorze IANIE KANTY to wſzytko ſpráwiełá Plántá Swiątobliwośći, ná ktorey ieſt záłożona tá Koronna Szkołá Krolewſka. Twoiáć to Architekturá przedźiwna, że linie Cnot Swiętych áż do Niebá ſámego, áż do Centrum ſámego CHRYSTUSA záprowádźiełá, dla tegoż *á Centro CHRISTO,* obfite błogoſłáwieńſtwá w ták wielu rożlicznych Swiętych w Akádemiey wychowánych, ná Polſkę & Polá ſprowádźiełá. Twoyći to Anguł Centrálny, z koncentrował Polſkie wſzelkich Stanow ſercá, áby zá Centrum ſámego ſzukáły BOGA. Przyznáię Doktorze Swięty Twoiemu Angułowi Centrálnemu wſzytkie Cnoty y Swiątobliwośći; przyznáię Obronę Korony Polſkiey, y ſámże tulę ſię do twoiego Angułu pod Protekcyą Oycowſką; á nád twoim Twego Swiętego Grobu Angułem niewymowney y niewychwáloney nigdy twoiey Swiątobliwośći to zoſtáwuię Theoremá. *Angulum datum in quotvis partes diſtribuere hucuſq; eſt indemonſtratum.*

A M E N.

I E Z U S.